

професійну готовність майбутніх фахівців інформаційної безпеки до захисту інформації з обмеженим доступом.

Ключеві слова: професійна готовність до захисту інформації з обмеженим доступом, інформаційна безпека, кібербезпека, компонентна структура, професійні компетенції.

Voskoboynicov S.

PROFESSIONAL READINESS TO THE PRIV WITH A LIMIT ACCESS OF SPECIALISTS OF INDUSTRY OF INFORMATIVE SAFETY AS A RESEARCH AND PRACTICE PROBLEM IN THE CONDITIONS OF GLOBALIZATION OF INFORMATIVE SPACE

The most substantial achievement of civilization on the modern stage is creation of global educational and world informative space, in that separate problems is informative safety, priv, legal defense of intellectual property. At the same time, it is new calls of scientific and technical progress that humanity must overcome on the way of progressive civilization and democratic changes.

In informative space, the marked tendencies are to intellectual of potential dangers and threats of informative safety for the subjects of informative activity of the separate states and in a global scale, when informative resources belong to the multinational corporations. In the context of international cooperation in industry of informative safety on the first plan in modern terms, the decision of conceptually methodological problems of fight goes out against cyber buck by criminality, creation of effective models of priv of subjects of informative to activity.

Coming from actuality of informative safety in the modern world, in the article professional readiness of future specialists of informative safety reflected to the priv with a limit access as complex professional description the structure of that includes components: noosphere-axiological; innovative-forming; informative- technological; project-technical; monitoring-evaluation.

A certain component structure in combination with criterion approach gives possibility of development of differential description of formed of quality professional signs that provide professional readiness of future specialists of informative safety in relation to a priv with a limit access.

Criteria allow differentiating quality professional ready of future specialists of informative safety flags to the priv with a limit access. On certain criteria a differential level scale is set: reproductive level (subzero that is unacceptable for the specialist of industry); functional (middle that allows to realize the special professional competence in the process of professional activity); productive (a sufficient level is for introduction of innovative developments of priv); creative level (high, for development of own programmatic foods of priv with the use of innovative methods and technologies of priv with a limit access). For the improvement of professional preparation we are work out the educational module "Computer criminalistics" of variant part educational plan.

Key words: professional readiness to the priv with a limit access, informative safety, cyber safety, component structure, to the profession competence.

Подано до редакції 16.03.2015.

Рекомендовано до друку докт.пед.наук, доц. Воскобойніковою Г.Л.

УДК 378.147

© 2015

Демченко Н.М.

СУТНІСТЬ ІНФОРМАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СУЧАСНОГО ФАХІВЦЯ

У статті розглянуто різні трактування понять «інформаційна компетентність», «інформативна компетентність», «інформатична компетентність», «науково-інформаційна компетентність», «інформаційно-технологічна компетентність», «комп'ютерна компетентність», «комп'ютерна грамотність», «технологічна грамотність», «інформаційна грамотність», «інформаційна культура» у сучасній науковій літературі, визначено співвідношення цих термінів та їхнє місце у складі інформаційної компетентності сучасного фахівця.

Ключові слова: інформаційна компетентність, інформатична компетентність, інформаційна компетенція, інформатична компетенція.

Постановка проблеми у загальному вигляді... У Національній доктрині розвитку освіти (Україна ХХІ століття) зазначено, що пріоритетом розвитку освіти є впровадження сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, які забезпечують даліше удосконалення навчально-виховного процесу, доступність та ефективність освіти, підготовку молодого покоління до життєдіяльності в інформаційному суспільстві.

Головною функцією освіти в усі часи розвитку людства була передача підростаючому поколінню культурно-історичних надбань суспільства, а також формування активної особистості, яка була б здатна протягом життя не лише адаптуватися до швидких змін у професійній сфері та самостійно опанувати нові інформаційні технології, але й сприяти новим досягненням освіти, науки та культури. Водночас на сучасному етапі відбувається автоматизація та комп'ютеризація інформаційної діяльності, що виявляється у створенні нових програмних продуктів, покликаних полегшити роботу фахівця з інформацією. У зв'язку з цим актуальність проблеми формування інформаційної компетентності особистості обумовлена тим фактом, що уміння опанувати інформацію та орієнтуватися в її великій кількості стає невід'ємною рисою фахівця будь-якої сфері діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми... Необхідно зазначити, що на сучасному етапі розвиток досліджень сутності інформаційної компетентності фахівця має кілька напрямів: від професійної підготовки фахівців у вищій школі (А. Алексюк, В. Бондар, В. Олійник) до

вивчення інформаційних технологій у навчальному процесі вищої школи (Р. Гуревич, В. Кухаренко, П. Стефаненко) та впровадженню комп'ютерних технологій в освітній процес вищих навчальних закладів (А. Верлань, М. Кадемія). Компетентнісний аналіз означеної проблеми здійснюють також такі українські вчені як Н. Баловсяк, Н. Болюбаш, Н. Глузман, М. Головань, Ю. Дорошенко, С. Калашнікова, Л. Петухова, А. Раков, С. Сисоєва, О. Спірін.

Формулювання цілей статті... Метою даної статті є з'ясування сутності поняття «інформаційна компетентність» фахівця в сучасній педагогічній теорії.

Виклад основного матеріалу дослідження... Дефініція «інформаційна компетентність» широко розглядається на сучасному етапі розвитку педагогіки, але розглядають науковці її досить неоднозначно. В основу найбільш поширеного підходу до визначення інформаційної компетентності покладено поняття «інформація». Головним при цьому підході є вивчення процесу сприйняття інформації людиною, операції з інформацією у професійній діяльності фахівця.

У сучасній науковій літературі під поняттям «інформаційна компетентність» розуміють здатність особистості орієнтуватися в потоці інформації та критично осмислювати її, вміння працювати з різними видами інформації, на основі здобутих знань розв'язувати будь-яку інформаційну проблему, пов'язану з життям у сучасному високотехнологічному інформаційному суспільстві та з професійною діяльністю [3].

Водночас С. Трішина розглядає інформаційну компетентність як інтеграційну якість особи, що є результатом віддзеркалення процесів відбору, засвоєння, переробки, трансформації і генерування інформації в особливий тип предметно-специфічних знань, дозволяє виробляти, приймати, прогнозувати і реалізовувати оптимальні рішення в різних сферах діяльності [10].

О. Мироною інформаційна компетентність визначається як здатність ефективно виконувати інформаційну діяльність (при вирішенні професійних завдань, навчанні, у повсякденному житті) з використанням ІКТ, що передбачає володіння інформаційною компетенцією та сформованою готовністю (що містить й особистісні якості) до розв'язання відповідних завдань з урахуванням набутого досвіду, з можливістю самостійної організації власної діяльності, зі здійсненням самоконтролю та усвідомленням особистої ролі при їх реалізації та можливих наслідків її здійснення [6, с. 169].

Інформаційна компетентність передбачає наявність у сучасної людини виробленої звички одержувати знання з використанням можливостей сучасних комп'ютерних технологій так само, як ми одержуємо знання через книги. У такий спосіб сукупність стійких навичок постійного ефективного застосування досягнень цивілізації, зокрема виховання мотивації і навичок застосування інформаційних технологій, визначається як інформаційна компетентність – стверджує О. Федорчук [11].

На думку І. Агапова, Н. Коряковцевої, С. Шишова, інформаційна компетентність забезпечує навички діяльності студентів стосовно інформації, яка міститься в навчальних предметах та освітніх галузях, а також у навколишньому світі. За допомогою реальних об'єктів (телефон, комп'ютер тощо) та інформаційних технологій (аудіо-, відеозапис, Інтернет) формуються вміння самостійно шукати, аналізувати і відбирати необхідну інформацію, організувати, перетворювати, зберігати та передавати її [12]. Таким чином, інформаційна компетентність може бути охарактеризована через ефективність, конструктивність інформаційної діяльності на основі комп'ютерної грамотності, що означає ефективне застосування знань, умінь для вирішення поставлених перед людиною завдань.

З погляду І. Смирнової інформаційна компетентність є нова грамотність, яка формує уміння активної, самостійної обробки різної інформації людиною, прийняття принципово нових рішень у непередбачених ситуаціях з використанням технологічних засобів, а також навички комп'ютерного введення, оперування з екранними поданнями інформаційних об'єктів та моделей. Володіння цією компетентністю передбачає уміння, що належать до усного виступу, використання паперової енциклопедії і великої бібліотеки, написання особистого листа, сприйняття телевізійної реклами, осмисленого запам'ятовування фактів [8, с. 56].

За Г. Дегтярьовою, «інформаційна компетентність» – це здатність особистості орієнтуватися в потоці інформації; вміння працювати з різними видами інформації; знаходити й відбирати необхідний матеріал, класифікувати його, узагальнювати, критично до нього ставитися; на основі здобутих знань вирішувати будь-яку інформаційну проблему, пов'язану із професійною діяльністю [5]. Отже, на думку дослідниці, інформаційна компетентність є основним компонентом інформаційної культури, яка, у свою чергу, є частиною загальної культури людини; це інтегральна характеристика особистості, здатність до засвоєння відповідних знань і розв'язання завдань у навчальній та професійній діяльності за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій.

Необхідно відзначити, що поряд з поняттям «інформаційна компетентність» часто застосовують й інші категорії, проте і ці дефініції трактуються науковцями досить неоднозначно. Так, Л. Петухова використовує термін «інформативна компетентність» і визначає його як системний обсяг знань, умінь і навичок набуття, перетворення, передавання та використання інформації у різних галузях людської діяльності для якісного виконання

професійних функцій [7, с. 3]. Інформатична компетентність, на думку автора, – це компонент загальної культури, найважливіший показник професійної майстерності і відповідності світовим стандартам.

І. Смирнова у своїх дослідженнях виокремлює термін «інформатична компетентність» і розглядає її як сукупність знань, умінь, навичок і переконань, які забезпечують особистості продуктивну життєдіяльність в інформатизованому суспільстві [8].

У своїй монографії О. Гончарова також застосовує категорію «інформатична компетентність» у значенні: розуміння закономірностей та особливостей відбування інформаційних процесів у професійній діяльності, уміння систематизувати відомості, професійну орієнтацію на ринку праці, знаходження оптимальних рішень поставлених завдань за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій [4].

Також окремими дослідниками під інформатичною компетентністю пропонується розуміти підтверджену здатність особистості задовольнити власні індивідуальні потреби і суспільні вимоги щодо формування професійно-спеціалізованих компетентностей людини в галузі інформатики.

На думку Л. Шевчук, слід чітко розмежовувати такі поняття як інформаційна компетентність і інформативна компетентність. Вона вважає, що інформаційна компетентність – це компетентність індивіда в роботі з інформацією, а інформатична – це комп'ютерна грамотність, тобто уміння працювати з комп'ютером та застосовувати інформаційні технології. Автор розглядає інформаційну компетенцію як ширше поняття, оскільки вона передбачає досвід роботи з самою інформацією, а не лише з її засобами.

Отже, інформаційна компетентність – це інтегративна якість особистості, яка є результатом процесів відбору, засвоєння, обробки, трансформації та генерування інформації в особливий тип предметно-специфічних знань, який дозволяє виробляти, приймати, прогнозувати та реалізовувати оптимальні рішення в різних сферах діяльності, – доводить дослідниця [13].

С. Харицька вводить поняття «пошуково-інформаційна компетентність» і застосовує його до сукупності доступних для вимірювання знань, умінь і навичок, набутих у закладах освіти чи поза ними і необхідних на робочому місці на рівні встановлених вимог (стандартів) до даної праці, а також здібності відповідально виконувати обов'язки та знаходити рішення у нестандартних ситуаціях. Учена вкладає в значення пошуково-інформаційна компетентність – здатність здійснювати пошуково-інформаційну діяльність з використанням новітніх прогресивних технологій на професійному рівні (для професійного росту) через опанування практичних навичок роботи із словниково-довідниковою літературою, аналізу отриманої інформації та її використання [14].

На переконання П. Беспалова існує необхідність виокремити поняття інформаційно-технологічна компетентність як таку, що є інтегральною характеристикою особи і не зводиться до розрізнених знань і умінь роботи з комп'ютером. Вона передбачає мотивацію щодо засвоєння відповідних знань, здатність до розв'язання задач в навчальній і професійній діяльності за допомогою комп'ютерної техніки і володіння прийомами комп'ютерного мислення [2, с. 42].

Н. Баловсяк відзначає, що процес інформатизації суспільства викликав появу нових термінів, пов'язаних з компетентністю фахівців. До них він відносить категорію «комп'ютерна компетентність». Як і В. Дарлінг він розглядає її як рівневу освіту, що характеризує професійну підготовку фахівця до використання інформаційно-комунікаційних технологій на теоретичному, практичному і творчому рівнях [1].

Також для позначення знань, умінь і навичок особистості щодо роботи з інформаційними ресурсами, здатностей використовувати засоби інформаційно-комунікаційних технологій дослідник пропонує застосовувати такі дефініції як «комп'ютерна грамотність» (знання основ та способів роботи з певними апаратними і програмними засобами), «технологічна грамотність» (розуміння основних концепцій технологій та їх упровадження) та «інформаційна грамотність» (уміння визначати необхідність інформаційних ресурсів, оцінювати їх та ефективно використовувати). Останнє із зазначених понять учений визначає як інтегративне утворення особистості, яке розкриває її здатність до визначення інформаційної потреби, пошуку відомостей та ефективної роботи з ними у всіх їх формах та представленнях – як у друкованій, так і в електронній формі; здатності щодо роботи з комп'ютерною технікою та телекомунікаційними технологіями та здатності щодо застосування їх у професійній діяльності та повсякденному житті [1].

Знаходимо також таке визначення «інформаційної грамотності» – це наявність знань і умінь для правильної ідентифікації інформації, необхідної для виконання певного завдання або вирішення певної проблеми; для ефективного пошуку інформації, її інтерпретації і аналізу, оцінки достовірності, в тому числі дотримання етичних норм і правил використання отриманої інформації; для передачі інформації та представлення результатів її аналізу іншим спеціалістам у зручному для них вигляді; для використання інформації для досягнення необхідних результатів, у тому числі для отримання нових знань.

І. Негодяєва підкреслює, що в епоху інформатизації суспільства з'явився ще й термін «інформаційна культура». Її дослідниця розглядає як певний рівень знань, що дозволяє людині вільно орієнтуватися в інформаційному просторі і сприяти інформаційній взаємодії; водночас, це – інформаційна діяльність, якісна характеристика життєдіяльності людини у сфері отримання, передавання, зберігання і використання інформації

[9]. Отже, як частина загальної культури людини, інформаційна культура – це готовність до освоєння нового способу життя на основі використання інформації; побудова нової (інформаційної) картини світу і визначення свого місця у світі, який швидко змінюється.

Висновки... Таким чином, під інформаційною компетентністю необхідно розуміти якість особистості, яка представляє собою сукупність знань, умінь і ціннісного ставлення до ефективного здійснення інформаційної діяльності і використання нових інформаційних технологій для рішення соціально-значущих задач, які виникають у повсякденному житті людини в суспільстві (сюди відносяться загальноосвітні знання, уміння і мотивація здійснення інформаційної діяльності).

Інформаційну компетентність можна розглядати як рівень знань, умінь та навичок, що дозволяє оперативно орієнтуватися у інформаційному просторі, і водночас як здатність шукати, вибирати, інтерпретувати, систематизувати, критично оцінювати, аналізувати, структурувати, використовувати та зберігати отриману інформацію з позиції завдань, що вирішуються, а також як володіння сучасними засобами інформації та інформаційними технологіями.

Дослідження не висвітлює всіх аспектів проблеми. Подальшого поглибленого аналізу потребує дослідження структури «інформаційної компетентності».

Використана література :

1. Баловсяк Н.Х. Структура та зміст інформаційної компетентності майбутнього спеціаліста [Електронний ресурс] / Н.Х. Баловсяк. – Режим доступу : http://www.ii.npu.edu.ua/files/Zbirnik_KOSN/11/30.pdf.
2. Беспалов П.В. Акмеологический подход к формированию и развитию информационно-технологической компетентности государственных служащих [Електронний ресурс] / П.В. Беспалов. – Режим доступу: http://www.ict.edu.ru/vconf/index.php?a=vconf&c=getForm&r=thesisDesc&d=light&id_sec=119&id_thesis=4330.
3. Библиотека з освітньої політики / Під заг. ред. О.В. Овчарук. – К. : «К.І.С.», 2004. – 112 с.
4. Гончарова О.Н. Теоретико-методические основы лично-ориентированной системы формирования информатических компетентностей студентов экономических специальностей : дисс. ... доктора пед. наук : 13.00.02 / Гончарова Оксана Николаевна. – Симферополь, 2007. – 471 с.
5. Дегтярьова Г.А. Формування ІКТ-компетентності вчителів-філологів у системі неперервної освіти спеціаліста [Електронний ресурс] / Г.А. Дегтярьова. – Режим доступу : <http://tme.umo.edu.ua/docs/5/11degsue.pdf>.
6. Миронова О.І. Формування інформаційної компетентності студентів як умова ефективного здійснення інформаційної діяльності / О.І. Миронова // Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка. – 2010. – № 17 (204). – С. 165-175.
7. Петухова Л.Є. Інформативна компетентність майбутнього фахівця як педагогічна проблема / Л.Є. Петухова // Комп'ютер у школі та сім'ї. – 2008. – № 1. – С. 3-5.
8. Смирнова І.М. Формування інформаційної культури майбутніх учителів початкових класів : дис. кандидата пед. наук : 13.00.04 / Смирнова Ірина Михайлівна. – Ізмаїл, 2004. – 238 с.
9. Современные информационные технологии и их классификация [Электронный ресурс] // Информационные технологии. – Режим доступа : http://technologies.su/informacionnye_tehnologii_v_obrazovanii.
10. Тришина С.В. Информационная компетентность специалиста в системе дополнительного профессионального образования [Електронний ресурс] / С.В. Тришина, А. В. Хуторской // Интернет-журнал «Эйдос». – 2004. – 22 июня. – Режим доступа к журналу: <http://www.eidos.ru/journal/2004/0622-09.htm>.
11. Федорчук О.С. Фахово-інформатична компетентність майбутніх правознавців як складова їхньої функціональної готовності [Електронний ресурс] / О.С. Федорчук // Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України : електрон. наук. фах. вид. / голов. ред. Л.М. Романишина – 2010. – Вип. 5. – Режим доступу : http://www.nbu.gov.ua/e-journals/Vnadsps/2010_5/10fossfg.pdf.
12. Шарко В.Д. Інформатична компетентність як складова професійної компетентності вчителя / В.Д. Шарко // Інформаційні технології в освіті. – 2010. – № 6. – С. 48-56.
13. Шевчук Леся. Структура інформаційної компетентності польських учителів / Леся Шевчук // Порівняльно-педагогічні студії. – 2009. – № 2. – С. 84-90.
14. Харицька С.В. Пошуково-інформаційна компетентність як складова професійної компетентності майбутніх учителів / С.В. Харицька // Наукові записки НДУ ім. М. Гоголя. Психолого-педагогічні науки. – 2013. – № 1. – С. 75-78.

Демченко Н.М.

СУЩНОСТЬ ИНФОРМАЦИОННОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ СОВРЕМЕННОГО СПЕЦИАЛИСТА

В статье рассмотрены различные трактовки понятий «информационная компетентность», «информативная компетентность», «информатическая компетентность», «научно-информационная компетентность», «информационно-технологическая компетентность», «компьютерная компетентность», «компьютерная грамотность», «технологическая грамотность», «информационная грамотность», «информационная культура» в современной научной литературе, определены соотношения этих терминов и их место в составе информационной компетентности современного специалиста.

Ключевые слова: информационная компетентность, информатическая компетентность, информационная компетенция, информатическая компетенция.

Demchenko N.

NATURE OF INFORMATION COMPETENCE MODERN PROFESSIONALS

The article deals with the problem of information competence development as the main component of specialist's information culture of an institution of higher education. The different scientific approaches to the definition of the phenomenon are found out. The modern scientific understanding of the information competency of a future specialist as an integral quality of person is analyzed.

The author defines the concept of «information competence», «information competence», «informatychna competence», «scientific information competence», «information-technological competence», «computer competence», «computer literacy», «technological literacy», «information literacy», «information culture» in modern science literature are adduced. Ratio of these notions and their place in information competence of a future specialist is determined. Information competence is a major component of an information culture, which in turn is a part of the general culture.

In the article are shown substantive peculiarities of the term informative competences. On the basis of theoretical analysis of concept of «information competence» the structural components, interdependence of information competence and general personal information culture. Definitely multidimensional concept of information competencies that researchers associated with the phenomenon of information society with the technological revolution, the emergence and proliferation of electronic information-communication technologies also identifies the key elements of the formation of information competence and the proposed implementation of it using Media-Technology.

Key words: information competence, informatics competence, information capacity, informatics capacity.

Подано до редакції 14.03.2015.

УДК378[81`367:811.161.2]

© 2015

Дружененко Р.С.

ОСМИСЛЕННЯ МАЙБУТНІМ УЧИТЕЛЕМ-СЛОВЕСНИКОМ ПРИРОДИ І СУТНОСТІ ЗНАЧЕННЯ ПРОСТОГО РЕЧЕННЯ: ФУНКЦІОНАЛЬНА ОСНОВА НАВЧАННЯ СИНТАКСИСУ

У статті осмислено науковий підхід до проблеми значення простого речення у межах функціональної основи навчання синтаксису майбутнім учителем-словесником, визначено можливість і необхідність обґрунтування теоретичних основ значення простого речення з метою здійснення функціонального аналізу мовної одиниці та формування комунікативних показників особистості педагога.

Ключові слова: функціональна основа навчання, значення простого речення, природа, сутність, структура значення.

Постановка проблеми у загальному вигляді... Сучасна освітня сфера характеризується багатоаспектністю. Комунікативно-діяльнісний, когнітивний, антропоцентричний, особистісний, культурологічний, дискурсивний, текстоцентричний, компетентнісний, інтегративний підходи в системі освіти зумовлюють нове бачення суб'єкта навчання та його комунікативної суті. Людина з вищою освітою має бути конкурентоспроможною, а отже, зацікавленою в успішному спілкуванні, у сформованому вмінні ефективно використовувати тактико-стратегічний потенціал власних мовно-мовленнєвих ресурсів з метою впливу на співрозмовника та досягнення комунікативного наміру. Відтак вищі навчальні заклади зобов'язані допомогти студентам поглибити, активізувати та спроектувати наукові знання студентів через упровадження сучасних підходів до викладання фахових дисциплін, зокрема розділів сучасної української літературної мови, що забезпечить більш високий рівень фахової підготовки загалом та комунікативної зокрема.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми... Значення синтаксису в мовній підготовці вчителів української мови та літератури не викликає сумнівів: думка формується та виражається в реченні, тому навички користування різними видами мовленнєвої діяльності активно формуються в процесі оволодіння знаннями про просте речення як елементарну комунікативну одиницю. Проблема розроблення методів і прийомів навчання синтаксису, і зокрема простого речення, не раз порушувалася в лінгводидактиці (М. Вашуленко, Т. Донченко, С. Єрмоленко, С. Караман, О. Караман, О. Копусь, І. Кухарчук, Т. Ладиженська, Я. Мельничайка, С. Одайник, С. Омельчук, Л. Паламар, М. Пентиліюк, К. Плиско, Р. Християнінова, Г. Шелехова та ін.). Проте в оволодінні знаннями та формуванні відповідних умінь і навичок залишається підхід, відповідно до якого будь-яка одиниця мови (зокрема речення) вивчається за принципом «від форми до значення», що не завжди дозволяє розкрити глибинні структури мови. Вивчення формальної організації простого речення в основному реалізується у вищівському курсі «Синтаксис простого речення. Синтаксис складного речення». Відповідно студенти знаходять і класифікують синтаксичні зв'язки у реченні (предикативну, сурядну, підрядну), визначають способи їх вираження, усвідомлюють смислову та інтонаційну завершеність речень тощо. Така методика не зовсім відповідає вимогам фахової підготовки вчителя української мови та літератури, що ставляться перед філологічною освітою сьогодні. Відтак як пріоритетний та більш дієвий визнаємо не формальний, а функціональний підхід до вивчення синтаксису простого речення.

На сучасному етапі розвитку галузі мовної освіти у зв'язку з актуалізацією комунікативного та когнітивного навчання особлива увага приділяється функціональній основі осмислення мовних одиниць (П. Адамець,